

Atsatiopriini ja Merkaptopuriini -lääkeohje tulehduksellisissa suolistosairauksissa

Imurel[®], Merkaptopurin[®]

Vaikutustapa

- Atsatiopriini ja Merkaptopuriini ovat immunosuppressiivisia lääkkeitä, joilla on tulehdusta vähentävä vaikutus ja niitä käytetään mm. tulehduksellisten suolistosairauksien (Haavainen paksusuolitulehdus eli colitis ulcerosa ja Crohnin tauti) sekä autoimmuunimaksasairauksien hoidossa.
- Lääkkeen vaikutus alkaa hitaasti, vaste saavutetaan noin 3-4 kuukauden kuluessa hoidon aloittamisesta. Hoitoa jatketaan yleensä vuosia sairauden aktivoitumisen estämiseksi.

Annostus

- Atsatiopriinia on saatavilla 25 ja 50 mg:n tabletteina. Tavallinen aloitusannos on 50 mg vuorokaudessa, josta se nostetaan ensimmäisen 2-4 viikon kuluessa ylläpitoannokseen (usein 100-200 mg /vrk).
- Merkaptopuriinia on saatavilla 50 mg:n tabletteina. Tavallinen aloitusannos on 50mg vuorokaudessa, josta se nostetaan ylläpitoannokseen (usein 50-150mg /vrk).
- Lääkäri määrää annoksen yksilöllisesti. Myöhemmässä vaiheessa, suolisairauden rauhoituttua, voi pienempi ylläpitoannos joskus olla riittävä.

Lääkkeen ottaminen

- Tabletti niellään kokonaisena runsaan nesteen kera aterian yhteydessä pahoinvoinnin välttämiseksi.
- Pahoinvointia voi vähentää myös ilta-annostelu tai annoksen jakaminen kahteen eri kertaan
- Kihtilääke Allopurinoli vaikuttaa atsatiopriinin ja merkaptopuriinin aineenvaihduntaan. Mikäli sinulla on käytössä kihtilääkitys, mainitse siitä lääkärille. Joissakin tilanteissa kihtilääkkeitä voidaan käyttää suunnitelmallisesti apuna atsatiopriinin tai merkaptopuriinin aineenvaihdunnan säätelemisessä.

Sivuvaikutukset

- Tavallisimpia haittavaikutuksia on pahoinvointi. Harvinaisempina haittoina voi ilmetä ripulia, haimatulehdusta, keuhkotulehdusta, lääkekuumetta ja nivelkipuja. Nämä oireet voivat kuitenkin olla lieviä ja ohimeneviä ja liittyä lääkkeen aloitusvaiheeseen.
- Lääke voi aiheuttaa muutoksia verenkuvassa ja maksa-arvoissa. Tämän vuoksi hoidon aikana seurataan säännöllisesti verikokeita.

- Lääkkeen käyttäjät ovat tavallista alttiimpia infektioitaudeille, etenkin jos samanaikaisesti on käytössä kortikosteroideja tai biologisia hoitoja.
- Immunosuppressiiviseen lääkitykseen liittyy alttius sairastua lymfoomaan. Tämä riski on kuitenkin hyvin pieni, noin 0,9 – 8,9/1000 potilasvuotta kohti hoidon kestästä riippuen. Myös ei-melanoottisen ihosyövän riski on hieman suurentunut ja mahdollisia ihomuutoksia onkin hyvä tarkkailla.
- **Mikäli hoidon aikana ilmaantuu ihottumaa tai ihon kutinaa, ota yhteys hoitavaan lääkäriin. Jos ilmenee vaikeita infektiioon sopivia oireita, kuten korkea kuumetta, kurkkukipua tai kovaa vatsakipua, silloin jätä lääke tauolle ja ota virka-ajan puitteissa yhteys hoitavaan lääkäriin ja muuna aikana lähimpään terveydenhuollon päivystyspisteeseen.**

Turvakokeet

- **Lääkkeen käyttöturvallisuuden varmistamiseksi hoitoon kuuluvat säännölliset laboratoriodiagnostikat.**
- Verikokeita otetaan hoidon alkuvaiheissa n. 2 viikon välein kahden kuukauden ajan ja sen jälkeen 3 - 6 kuukauden välein niin kauan kuin lääkehoito jatkuu.

Raskaus ja imetys

- Lääkettä voidaan käyttää sekä raskauden että imetyksen aikana.

Rokotukset

- Kansallisen rokotusohjelman mukaisten rokotusten olisi hyvä olla ajan tasalla ennen hoidon aloitusta
- Influenssa-rokote kannattaa ottaa vuosittain
- Myös hepatiitti B- ja pneumokokki - rokotteen ottaminen on suositeltavaa
- **Atsatiopriinihoidon aikana on vältettävä eläviä viruksia sisältävien rokotteen ottoa** (BCG-, MPR-, keltakuume-, vesirokko-, vyöruusu-, oraalinen polio- ja oraalinen lavantautirokote)
- **Hoidon aikana voi turvallisesti ottaa inaktivoituja mikrobeja tai antigeenin osia sisältäviä rokotteen** (Pneumokokki, Meningokokki, Haemophilus influenzae, Difteria ja tetanus (dT), Influenssarokote, Hepatiitti A ja B)
- Muiden rokotteen osalta suositellaan keskustelemaan lääkärin kanssa